

ELEKTRONINĖS PREKYBOS APSKAITOS IŠŠŪKIAI IR SKAITMENINIAI SPRENDIMAI: LIETUVOS ATVEJIS

Gabija Imbrasaitė, Jevgenija Furgasė

Kauno Kolegija

gabija.imb910@go.kauko.lt

ĮVADAS

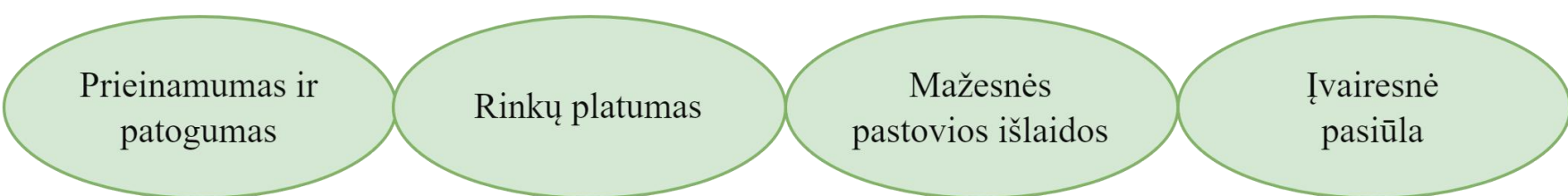
Elektroninė prekyba – vienas sparčiausiai augančių verslo sektorių tiek Lietuvoje, tiek pasaulyje – apskaitos specialistams kelia sudėtingus apskaitos ir mokesčių iššūkius. Svarbu nustatyti, kurios skaitmeninės technologijos yra arba gali būti taikomos sprendžiant šiuos iššūkius, ir nustatyti, kurias sritis reikia tobulinti. Tyrimo problema – kokie iššūkių kyla elektroninės prekybos apskaitoje ir kaip skaitmeninės technologijos gali padėti juos spręsti Lietuvos kontekste. Tikslas – nustatyti pagrindinius elektroninės prekybos apskaitos iššūkius Lietuvoje ir įvertinti, kaip skaitmeninės technologijos gali šiuos iššūkius spręsti.

Uždaviniai: 1) išanalizuoti mokslinę literatūrą siekiant nustatyti apskaitos iššūkius ir galimus skaitmeninius sprendimus; 2) atlikti interviu su apskaitos specialistais, kad išryškinti praktinius iššūkius; 3) atlikti Lietuvos apskaitos programų atvejo analizę, siekiant įvertinti taikomus skaitmeninius sprendimus. Metodika apima literatūros analizę, interviu ir atvejo analizę – pokalbiai su apskaitos įmonėmis ir apskaitos programų nagrinėjimas atskleidžia, kokie skaitmeniniai sprendimai jau taikomi ir kokių dar reikia.

Teorinės prielaidos

Elektroninė prekyba – produktų (prekių ar paslaugų) pirkimo ir (ar) pardavimo sandoriai, sudaromi kompiuteriniais tinklais. Tinklais atliekami prekių ar paslaugų užsakymai, tačiau mokėjimas už produktus ir jų pristatymas gali būti autonomiškas (ne per tinklą). (Lietuvos statistikos departamentas, 2022)

Elektroninė prekyba yra svarbi dėl šių priežasčių:

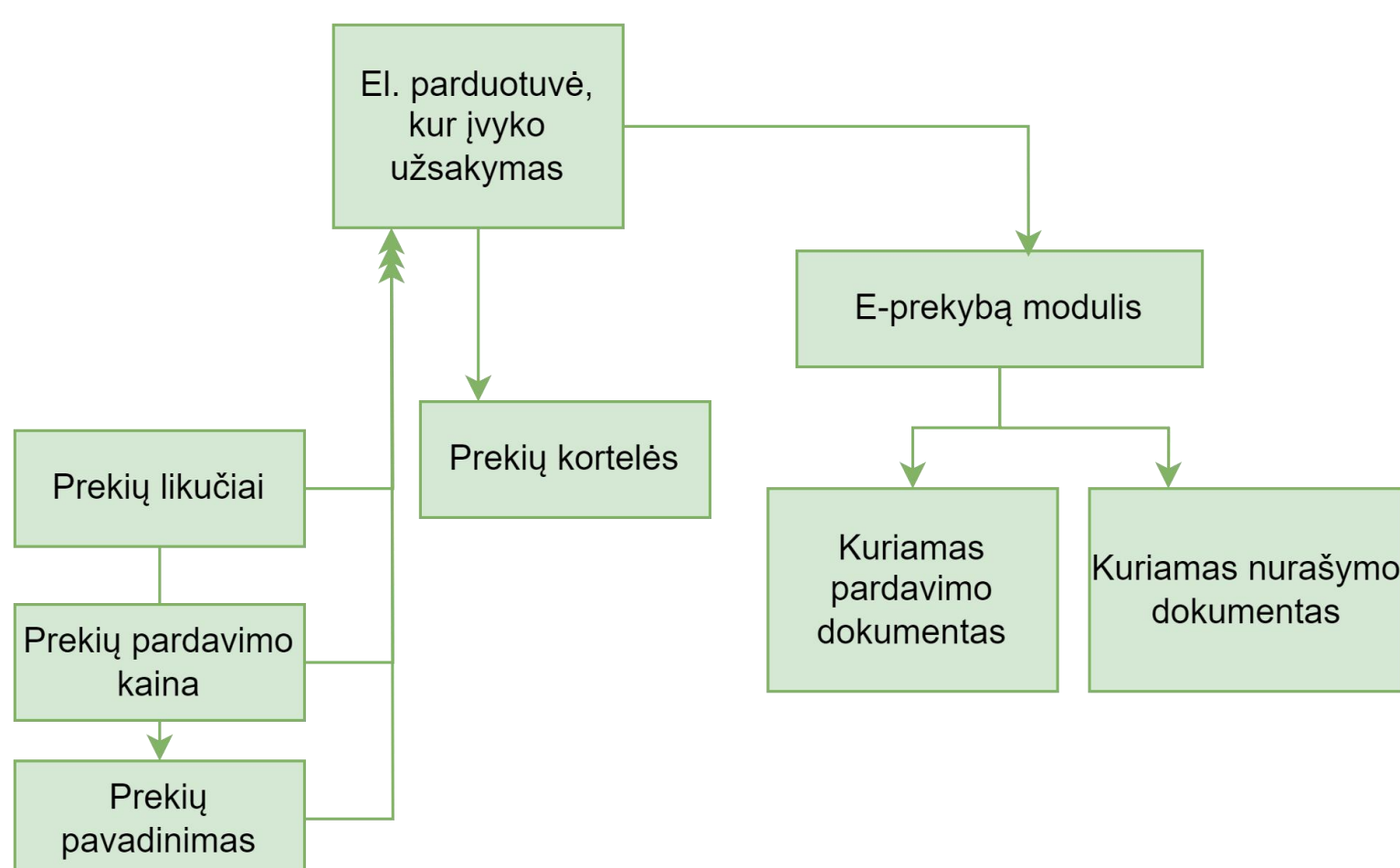
Elektroninė prekyba apima kelis pagrindinius modelius, kuriomis įmonės ir vartotojai gali vykdyti verslą kartu. Šie modeliai yra apibūdinami pagal tai, kas yra sandorio šalis (įmonė ar vartotojas). Štai pagrindiniai elektroninės prekybos modeliai apibendrintai:

	Vyriausybė	Verslas	Vartotojas	Darbuotojas
Vyriausybė	G2G	G2B	G2C	G2E
Verslas	B2G	B2B	B2C	B2E
Vartotojas	C2G	C2B	C2C	X

Apskaitos automatizavimas elektroninėje prekyboje yra esminis veiksnys, leidžiantis įmonėms efektyviai valdyti didelius duomenų srautus, sandorius ir finansinius procesus. Tai ne tik padeda sumažinti rankinį darbą, bet ir optimizuoja įvairius procesus, tokius kaip prekių atsargų valdymas, sandorių apskaita ir mokesčių apskaičiavimas.

Elektroninės prekybos platformos, kaip „Shopify“, „WooCommerce“, „Magento“, yra plačiai naudojamos siekiant parduoti prekes internetu. Norint efektyviai valdyti finansinę pusę, šias platformas būtina integruoti su apskaitos sistemomis, kaip „Rivilė“, „Finvalda“ ar „B1“, kurios leidžia automatiškai importuoti pardavimų duomenis ir suvesti juos į apskaitos sistemą.

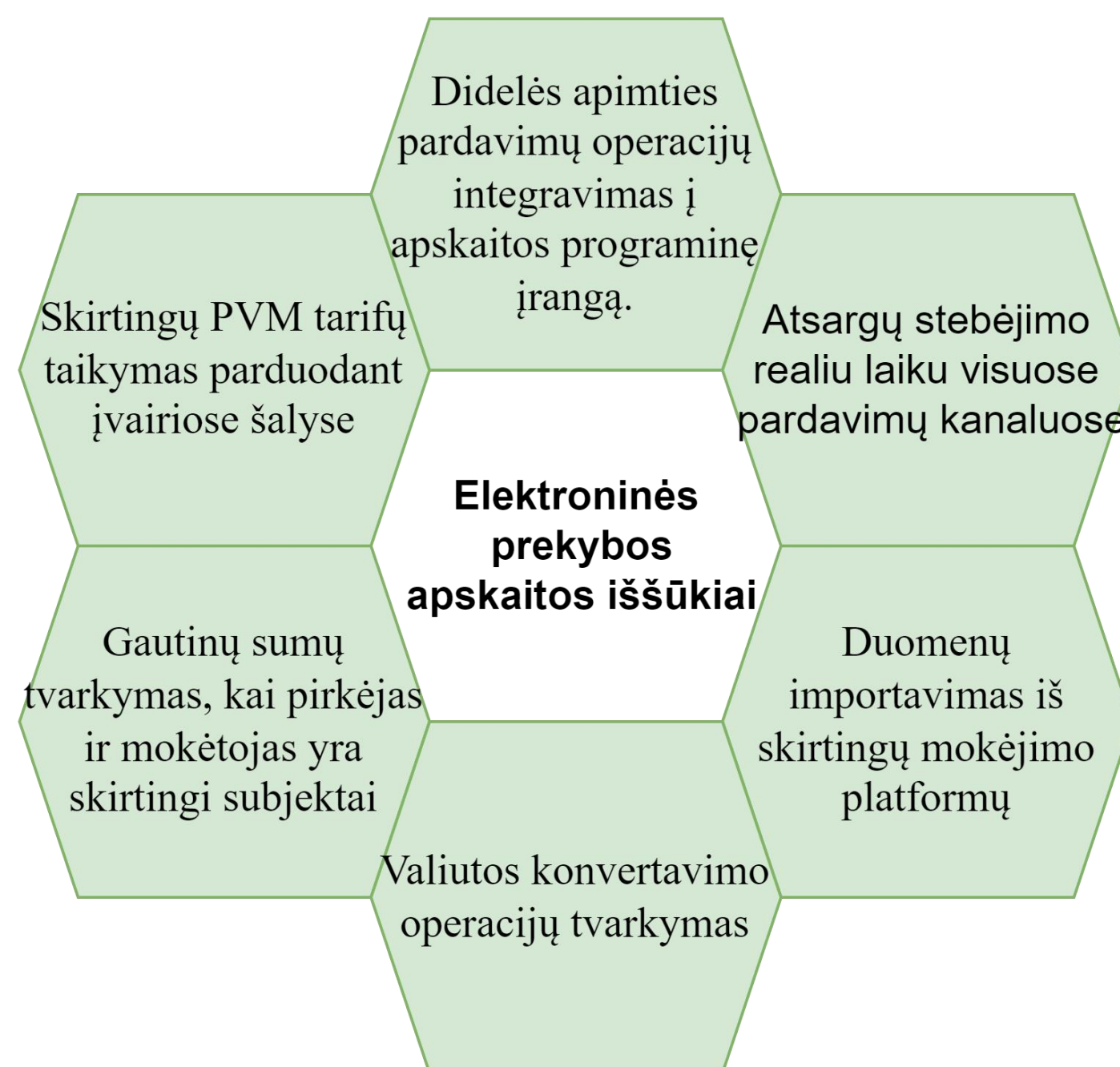
Automatizacija leidžia greitai ir tiksliai sugeneruoti įvairias analitinės ataskaitas (pvz., PVM ataskaitas, atsargų judėjimo, pelno ir nuostolių ataskaitas) pagal realiu laiku sinchronizuotus duomenis. Tai suteikia verslo savininkams galimybę priimti pagrįstus sprendimus, remiantis tiksliais pajamų, išlaidų ir pelno prognozėmis.

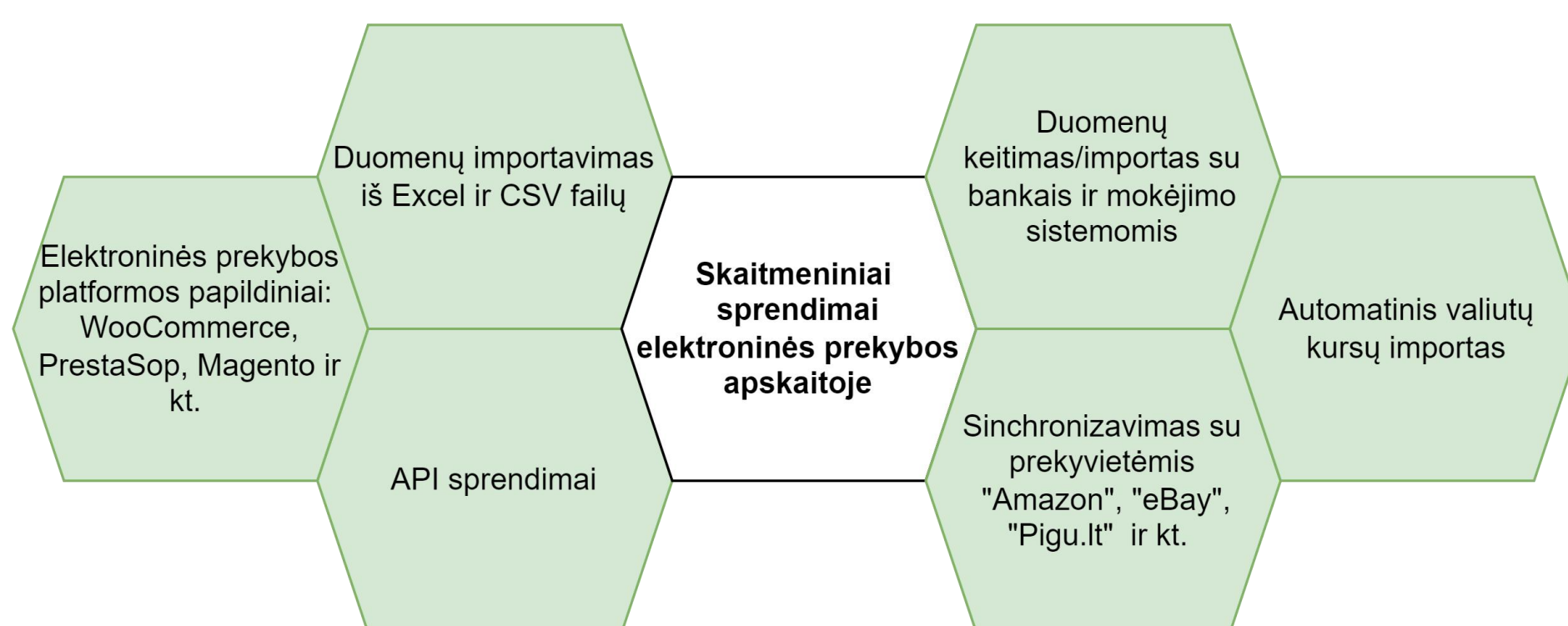
Tyrimo rezultatai

Bandydami išsiaiškinti, kokius elektroninės prekybos apskaitos sprendimus turime Lietuvoje ir kokie šiuo metu yra naudojami, pasitelkėme **interviu metodą**. Jo metu pakalbino keletą apskaitos įmonių vadovų ir apskaitos programų atstovus, kurie dalijosi įžvalgomis apie šio sektoriaus tendencijas, iššūkius ir naudojamus technologinius sprendimus.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad pagrindiniai apskaitos iššūkių Lietuvoje elektroninėje prekyboje yra susiję su: skirtingais PVM tarifais prekiaujant įvairiose šalyse, atsargų sekimu realiu laiku, pajamų pripažinimu vykdam daugiakanalius pardavimus, įvairių atsiskaitymo būdų apskaita bei valiutomis ir poreikiu integruoti bei derinti skirtingas elektroninės prekybos platformas.

Lietuvoje naudojama apskaitos programinė įranga siūlo šiuos skaitmeninius sprendimus: API sprendimus, įskaitant internetinių parduotuvių įskiepius, sinchronizavimą su įvairiais prekybos portalais, taip pat didelių mokėjimų ir kitų ataskaitų apimčių importavimą.

Tačiau dauguma esamų sprendimų yra brangūs ir reikalauja pritaikymo, todėl juos sunkiai gali pasiekti mažesnės įmonės.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Lietuvos elektroninės prekybos sektoriuje technologijos jau prisideda prie apskaitos procesų efektyvinimo, tačiau siekiant išspręsti esamus iššūkius, būtina kurti prieinamesnius ir universalesnius sprendimus. Tyrimo rezultatai rodo, kad reikia standartizuotų ataskaitų iš įvairių prekybos platformų, didesnių duomenų importavimo ir mainų galimybių, taip pat dirbtinio intelekto integravimo į apskaitos duomenų apdorojimą. Šios priemonės padėtų optimizuoti apskaitos procesus ir sumažinti rankinio darbo apimtį, kas savo ruožtu mažintų sąnaudas ir didintų apskaitos tikslumą. Tokie sprendimai ne tik palengvintų apskaitos specialistų darbą, bet ir turėtų teigiamos įtakos verslo procesų efektyvumui ir konkurencingumui tiek vietinėje, tiek tarptautinėje rinkose.